

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6 I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list v članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru. — Ek. posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112

Ni časa ...!

Kadarkoli iščemo organizacijskih delavcev bodisi za odbore sreskih društev, bodisi za odseke pri sekciji, smo vselej v največji zadregi. Članstvo se izmika delu v organizaciji in navaja: »Ne morem, nimam časa!« Učitelj se udeležuje danes na vseh poljih javnega življenja na deželi in v mestu, svoje sile posveča vsem mogočim društvom in ciljem, na njegovo iniciativo in z njegovo pomočjo so zrasli sokolski in gasilski domovi, učitelj ustanavlja in vodi naše čebelarke in sadjarke podružnice, je uvaževan faktor v našem zadružništvu, deluje v karitativnih, kulturnih in sportnih društvih in prireja predavanja, tečaje in dramatične prireditve. Kako je mogoče, da člani stanu, ki se je vsega predal delu, za dobrobit bližnjega, ne najdejo časa za delo v lastni organizaciji, v prospeh vsega stanu in samega sebe?

Ni časa? Ali ga resnično ni? Na to vprašanje moremo odgovoriti točno le tedaj, če se pogledamo v naše organizacijsko življenje. Ozmimo se predvsem na zborovanja sreskih učiteljskih društev!

Iz poročil v Učit. Tovarišu razvidimo udeležbo: 50, 60, 70, 80 %. Le redkokdaj je udeležba večja, pač pa se je že zgodilo, da je padla na kakem zborovanju pod 50 %. Na deželi, kjer žive poedinci daleč od svojega društvenega središča, je izostanek često opravičljiv in to iz terenskih, vremenskih in iz gmotnih ozirov. Vse to v mestu odpade. In vendar moramo presenečeni ugotoviti, da je povprečna letna procentualna udeležba na zborovanjih podeželskih učiteljskih društev v mnogih primerih večja od udeležbe društev, čijih teritorij je zaključen z mejami mestnih občin.

Neprijetno nas dirne dejstvo, da je v vsakem društvu gotovo število članov, ki se zborovanju sploh ne udeležujejo. To so naši »plačujoči« člani in so prepričani, da izpolnjujejo s plačevanjem članarine vse dolžnosti do organizacije in stanu. Oni ne čutijo nikake potrebe po strnjem delu v organizaciji in za to tudi ne najdejo nikdar potrebne časa.

Poleg teh ima vsako društvo nekaj takih, ki prihajajo na zborovanja redno prekasno, sede ves čas kakor na trnju z edino željo v srcu in edino mislijo v glavi, da bi bil že skoraj konec! Ti se še pred končanim dnevnim redom tiho umikajo proti vratom in izginjajo neopaženo drug za drugim. Nekateri od njih zato niti ne sedejo, marveč stoje ves čas na pripravnem mestu blizu izhoda. Poedinci od te naše »umikajoče se vojske« se še pred odhodom v ozadiju zborovalne dvorane šepetaje razgovore in se umaknejo potem s pozorišča že z določenim ciljem.

Zadnje četrt ure pred koncem opazimo med članstvom čudno nervozno razgibanost. Še preden je mogel predsednik izreči svojo zahvalo za udeležbo in tako uradno zaključiti zborovanje, je nad polovico članov že pri izhodu. Dvorana, ki se je tako počasi napolnila, je prazna v trenutku.

Ali se nam resnično tako mudi? Posebno poglavje so večerna zborovanja v mestih. Spominjam se, da se nas je zbralo nekoč od 200 članov komaj nekaj nad deset. Odšli smo seveda, ne da bi zborovali. Na poti proti domu sem stopil v kavarno, kjer sem našel tovariša, ki ga prav za prav niti nisem iskal. Udobno je sedel pri okrogli mizi in čital časopis. Vprašal sem ga, zakaj ni prišel na zborovanje. Pa saj sem vedel! Ni bilo časa! Tovariš, ki radi prezaposlenosti ni mogel priti na zborovanje, je kar razmislil: vprašanja skupne stanovske koristi, kjer presojamo pota in ukrepe za dosego čim boljšega položaja in čim večjega kosa kruha za vse in vsakogar, ki troši svoje življenjske sile za ljudsko prosveto in blagor naroda v naših vrstah, si je kupil v kavarni za bore tri dinarje ure in ure časa, povrhu pa je dobil še skodelico črne kave, časopise in vso udobnost!

In naši občni zbori! Pri volitvah v društvene odbore je leto za leto ista slika. Društvo šteje 100, 150 in več članov, pa skoraj ne more postaviti odbora. Stari odborniki bi radi odložili svoje funkcije, mlajši člani dela ne sprejmejo. Povsod in vselej navajajo isti vzrok: Nimam časa! Tako se zgodi, da pade delo in odgovornost vedno na iste osebe, ki se spričo svojega idealizma dobesedno žrtvujejo za stan.

Kje so tisti časi, ko je članstvo smatralo udeležbo na zborovanjih za svojo stanovsko dolžnost, odborniška mesta pa za častne funkcije in je zato s ponosom delalo v društvenih odborih?

Kadar govorimo o času in interesih naših članov za organizacijo in njeno delo, moramo vselej načeti tudi vprašanje našega stanovskega glasila. So člani, mislim, da ne pretiravam, če trdim, da tvorijo ti polovico vsega našega članstva, ki ne znajo ali pa nočejo oceniti važnosti »Učiteljskega Tovariša«. Oni se ne zavedajo, da je organizacija, čije člani

so raztreseni na tako velikem teritoriju, ki torej nimajo bližjega kontakta med seboj in med svojo centralo, mrtva. Oni ne vedo, da je Tovariš glasnik našega dela, našega hotelja in stremjenja, torej tista vez, ki nas kljub oddaljenosti veže v kompaktno enoto, ne razumejo ali pa nočejo razumeti, da stanovsko glasilo ne obravnava stanovskih in šolskih vprašanj le za nas, za člane in pripadnike stanu, marveč da so članki v »Učiteljskem Tovarišu« istočasno namenjeni naši širši javnosti, torej tudi oblastvom in osebam, ki so po svojem položaju dolžne, se s temi vprašanji baviti in jih z zakonom utrditi. Nam pa ne more in ne sme biti vseeno, ali poznajo osebe, ki delajo na nas in naš stan v kakršnemkoli pogledu zadevajo: čih zakonih in zakonskih določbah, naše težnje ali ne.

Vsaka organizacija stremi za osnovanjem lastnega lista. Med našimi člani pa je toliko takih, ki jim je stanovsko glasilo le potrebno zlo. Ne vzamejo si tistega časa, da bi ga prečitali. Zato ne poznajo in ne morejo prepoznati našega pravega stanovskega položaja niti organizacijskega dela za izboljšanje obstoječih razmer. Vsa vprašanja presojajo zgolj s svojega najožjega osebnega stališča. To so člani, ki sprejemajo stanovske liste le zato, ker je članarina neločljivo vezana z naročnino. To so tisti člani, ki neprestano tožijo o višini organizacijskih dajatev. To so tudi tisti, ki nikoli ne utegnejo priti na zborovanja, tisti, ki po pol ure zamujajo in odhajajo še pred koncem, ker jim je vsako zborovanje predolgo in premalo zanimivo, to so končno tisti člani, čijih izraziti tip je tovariš, ki ni

utegnil na večerno zborovanje, ki pa je dobil v kavarni za tri dinarje časa po svobodni volji. Ravno iz vrst tega članstva izhajajo tisti nezadovoljni kritikastri, ki iznašajo svoje neosnovane kritike o organizacijskem delu vselej in povsod ob vsaki priliki in ne priliki in to na povsem neodgovornih mestih.

Taki člani so mrtvi za organizacijo in za stan in ni čudno, da smatrajo vsako, tudi najmanjšo organizacijsko dajatev za težko breme. Le temu dejstvu je pripisovati izvor osamljenih glasov, naj bi izhajal Tovariš štirinajstredno.

Čuje se, da naše glasilo premalo piše o aktualnih vprašanjih, zlasti o našem slabem gmotnem položaju. Tovariši! List je last organizacije, torej last nas vseh. Vsi imamo do njega enake pravice — pa tudi dolžnosti. Prispevajte!

Vsak stan dela predvsem za se, za svoje lastne interese in se šele v drugi vrsti posveča delu za druge. Pri nas je povsem obratno; učiteljstvo dela za druge, za se pa — ni ma časa.

Tovariši in tovarišice! Časi, v katerih živimo, so resni in težki. Za reševanje perečih vprašanj, ki nam režejo v meso, moramo dobiti časa in volje. Ne časa, zanimanja in volje za delo v stanovskih vrstah nam primanjkuje. Ta letargija velikega dela našega članstva je naša tiha organizacijska kriza. Za njeno ozdravljenje pa moramo na delo vsi, zakaj čas je, da spoznamo, da rodi uspeh le intenzivno delo v strnjenih vrstah.

Zato na svidenje že pri naslednjem zborovanju vsi in vse!

JOŽE ŽUPANČIČ:

Moravski učitelji - pevci na turneji.

Le v »Jutru« sem zasledil par vrstno notico o turneji moravskih učiteljev po pirenejskem polotoku, sicer pa naše časopisje ni zabeležilo ničesar o tem uspelem pevskem pohodu naših severnih tovarišev.

Naše pevce, člane UPZ in ostale tovariše pa bo gotovo zanimalo o tej turneji kaj več. Navedel bom nekoliko paberkov, ki sem jih zasledil v brsknih »Lidovih novinah« in drugih listih v zadnjih dneh.

Pevski spolek moravskih učiteljev (PSMU) je dospel 3. januarja v Santander, obrežno mesto v severni Španiji. Tamkaj so priredili dva koncerta. Ves kraj je stal pod utisom obiska uglednih umetnikov. Simpatije prebivalstva so si zlasti pridobili, ker so zapeli v mestnem parku pred spomenikom španske pisateljice Conchi Esping špansko narodno himno. Več tisočglava množica se je zgrnila pred spomenikom, navdušeno so pozdravljali daljne učitelje, ki so zatem zapeli še češkoslovaško državno himno. Ves navzoči narod jih je poslušal odkritih glav.

Prav lepo so se vpeljali na vroča tla revolucionarne Španije. Iz Santandera so nadaljevali pot z avtobusi po obrežni cesti v Gijon, kjer so priredili večerni koncert.

Zatem je krenila pevska ekspedicija v sosednjo Portugalsko. V mestu Porto jim je navdušeno občinstvo napolnilo mestno gledališče San Jao. Iz Porta so odšli v prestolico v Lisabono.

Res, prav zanimivo je, da so se spustili naši podjetni severni tovariši s pesmijo v deželo nemirov. Kakor čitamo v dnevnikih, so zmajali vročerkvni Španci celo vladarski tron, vsak dan vprižarjajo »revolucije«, ki jim slede že drugi dan »protirevolucije«. Tako dnevno časopisje. Naši drugovi pa gredo med »razbesnelo« množico in jo krote s pesmijo. Zavidanja so vredni zaradi svoje podjetnosti in korajže naši kolegi iz CSR.

Dajte nam stanovanjsko zaščito!

Resolucija, sprejeta na zborovanju ljubljanskih najemnikov dne 12. januarja 1932.

I.

Zborovalci, zbrani na javnem shodu, sklicanem od strokovnih organizacij državnih in privatnih uslužbencev, upokojujencev in narodnega delavstva v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani dne 12. januarja 1932. ugotavljajo, da je življenjski obstanek vseh onih slojev naroda, ki živijo od dela svojih rok in duha, pri obstoječi vseobči gospodarski krizi najtežje prizadet po neprimerno visokih stanovanjskih najemninah. V času, ko so zaradi svetovne gospodarske depresije padle cene vsem življenjskim potrebščinam ter se je kupna moč delovnih slojev radi znižanja plač in mezd občutno poslabšala in vsled uvedene štednje ter zmanjšanja produkcije v državnih in privatnih obratih in industriji povečala brezposelnost, predstavlja vprašanje pravične ureditve stanovanjskih najemnin najnujnejšo in neodložljivo zahtevo vseh delovnih slojev našega naroda.

Zborovalci ugotavljajo, da so sedanje stanovanjske najemnine v Ljubljani kakor v ostalih mestih in krajih Dravske banovine brez dvoma previsoke in pretirane ter odvze-

majo stanovanjskim najemnikom 50 do 75 % njihovih skupnih prejemkov. Zato so državni in privatni uslužbenci, upokojujenci in delavci, potisnjeni v največjo bedo, ker s preostankom nikakor ne morejo zmagovati neobhodnih izdatkov za golo življenje sebe in svojih družin.

Zborovalci se iskreno zahvaljujemo banu Dravske banovine g. dr. Dragu Marušiču za njegovo prizadevanje in iniciacijo za znižanje stanovanjskih najemnin. Prosiyo g. bana, da vztraja na zavzetem stališču in stoji ob strani delavnim slojem našega naroda v njihovem težkem boju za življenjski obstanek.

II.

Nepobitno je dejstvo, da ogromna večina hišnih posestnikov od stanolavcev zahteva za stanovanjske prostore ogromno pretirane cene, ki niso v nikakem razmerju z investirano glavnico. Med tem, ko je za denarne vloge ugotovljena obrestna mera in so obresti od državnih papirjev zakonito določene, hišni posestniki po svoji volji zahtevajo od svojih hiš čisti donos v veliko višji izmeri. Zato je brezpogojno potrebno, da se čisti donos od zgradb oziroma stanovanj postavi na pravilno in pravično bazo, ki naj bo

v normalnem donosu do obrestne mere hranilnih vlog.

Obstoječe cene za stanovanja v Ljubljani in Dravski banovini naj se znižajo najmanj za 35 do 50 %.

Spričo okolišnosti, da hišni posestniki in stanodajalci tako v Dravski banovini kakor v ostalih pokrajinah naše države vzlic prizadevanju pristojnih oblastev ne kažejo potrebnega razumevanja za težke življenjske prilike najemnikov ter ni pričakovati, da bi sami prilagodili višino najemnin vladajočim neznosnim razmeram in kupni moči delovnih slojev, zborovalci pozivajo in prosijo kraljevsko vladu in narodno predstavništvo, — poslansko zbornico in senat — da se zakonskim potom nemudoma zaščiti življenje delovnih slojev ter z uzakonjenjem maksimiranja stanovanjskih najemnin zagotovi življenjski obstanek stanovanjskih najemnikov, ki pod vladajočo gospodarsko krizo trpe največjo bedo in pomanjkanje.

III.

Zborovalci pozivajo in pooblašajo vodstva strokovnih organizacij državnih in privatnih uslužbencev, upokojujencev in narodnega delavstva, da store vse korake pri vseh merodajnih faktorjih za čimprejšnjo uzakonjenje stanovanjske zaščite najšibkejših slojev našega naroda v svrhu očitovanja njihovega življenja v dobro naroda in države.

Prelom s tradicijo?

V nas vseh ima tradicija strašno globoke korenine, do najneznatnejše akcije jih je zagrnila, skoraj v vsaki besedi se izraža. Nezavedno smo vezani na zunanost, ki so bile našim očetom še cilj vsega, ki so pa danes postale brezpredmetne in nas samo težijo v potrebnem duhovnem razvoju. Da bi zdaj kar prelomili z vsem?

Gospodarska kriza je zapletla svet v nepremagljive mreže. Nič manjša ni duhovna kriza. Celi narodi preživljajo in ustvarjajo preobrate in se nikomur ne zdi to nič čudnega. Pravijo, da se vse razvija.

Dobro, naj se razvija! Učiteljevo izvenšolsko delo je usmerjeno v dve strani, v dve komponenti, rekel bi, v poučno in v zabavno.

Da, v zabavno. S te zabavne komponente se nikakor neče premakniti naše življenje. Dočim se je poučna stran izvenšolskega življenja široko razmahnila in v resnici šla vzporedno z razvojem kulture in civilizacije, je ostala zabavna komponenta na vedno enaki višini — če se o višini sploh lahko govori.

Saj bi o tej zabavni strani ne govoril. Vsak človek ima pravico do zabave. Nekateri si lastijo celo dolžnost, da se morajo vedno zabavati.

Danes je pa narodno gospodarsko in duhovno življenje v krizi. Vse išče rešitve, ta na ta, oni na drugi način. V vseh je pa hrepenenje po sreči, po enem samem koščku človeške sreče. V tem nemirnem iskanju, ko valovi ljudska duša od enega ekstrema do drugega, ne more biti učitelj, če je res duhovni voditelj naroda, na kakem vzvišenem stolpu, izoliran od splošne razburkanosti. Tudi menda ni. V učitelju mora utripati življenje, ki raste in umira okoli njega. Uzakonjeno vodstvo narodnega življenja postane papirnata beseda, če se postavi učitelj v določeno razdaljo od sodobnega ljudskega življenja.

O tem nihče ne dvomi. Tudi mislim, da je vsakdo izmed nas do dna prepričan o potrebi čim tesnejše zveze z ljudstvom.

Toda po drugi strani bije tej dobri volji v obraz spet dejstvo, da so nekateri učitelji s svojim delom podpirali in širili nepravilnega ljudskega gledanja na svet.

Kako to?

V dobi težke gospodarske in duhovne krize, v času lakote in brezposelnosti, je greh, če sodeluje učitelj, voditelj ljudstva pri veselnicah in plesih, ki splošno nezadovoljstvo in razburjenje še povzdigujejo. Najhuje pa je, če take prireditve učitelj vodi.

Največkrat take prireditve ne vzniknejo iz ljudske potrebe, tudi ne iz potrebe najrazličnejših organizacij, pod katerih firmo se vršijo, ampak iz dolgočasia in lova za dobičkom, pri nekaterih, ki jim je učiteljevo izvenšolsko delo itak samo sebi namen. Sploh pa prirejanje veselice in plesov ne spada v učiteljevo izvenšolsko delo.

Kadar je narodno gospodarstvo v krizi, ne sme piti in plesati. Učitelj, ki je njegov voditelj, ki mora biti njegov voditelj, naj ga na to opozori.

Vabim vsa učiteljska društva, da vplivajo na svoje člane in članice, naj v sedanjih težkih gospodarskih časih vzpodbujajo ljudstvo k treznosti, hladnokrvnosti in varčnosti.

Vsaka potrpnost in nepotrebnost zabava ubija ljudstvo in državo.

Čim močnejše in bogatejše bo ljudstvo, tem uspešnejše bo učiteljevo delo. V. W.

Češkoslovaške pedagoške akademije in visokošolski tečaji za učiteljstvo.

V letu 1930. je bila v Bratislavi ustanovljena prva državna češkoslovaška pedagoška akademija, v kateri se absolventi srednjih šol, ki so napravili zrelostni izpit na srednji šoli, usposablajo za učiteljski poklic na narodnih šolah. Spočetka je bila le-ta kot poskusni zavod, kjer naj bi se ugotovilo, ako je mogoče v enoletnem študiju z uspehom izpremeniti absolviranega srednješolca za učitelja na osnovnih šolah, ki naj bi uvaževal delavno metodo, oziroma samodelavnost pri pouku. Naloga je bila jako težavna, ker se je morala slušateljica in slušateljica podati v enem letu vsa najvažnejša tvarina iz strokovnega znanja bodisi v praktičnem ali v teoretičnem smislu, razen tega tudi še potrebnega znanja v šolski praksi in praktične usposobljenosti nekaterih predmetov (kakor iz petja, glasbe, risanja, pisanja in ročnih del).

Rezultati pri zrelostnem izpitu so bili zelo dobri in so pokazali, da je vzgajanje absolventov srednjih šol na pedagoških akademijah posrečena misel. V prvem letu je bilo na državni pedagoški akademiji v Bratislavi vpisanih 40 slušateljev in slušateljic, izmed katerih je položilo 39 učiteljski zrelostni izpit.

Ker je bil rezultat tega poizkusa zelo zadovoljiv, je otvorilo češkoslovaško ministrstvo prosvete za letošnjim šolskim letom še dve državni pedagoški akademiji in sicer v Pragi in v Brnu.

Po predpisanim statutu je naloga pedagoških akademij podati slušateljcem in slušateljicam natančno strokovno znanje v temeljnih pedagoških strokah na podlagi predavanj. Predavatelji so izbrani strokovnjaki. Največ so to visokošolski profesorji in docenti, ki imajo nalogo, seznaniti slušatelje s potrebnim strokovnim znanjem in jih usposobiti za pouk v šoli. V pedagoške akademije se sprejemajo slušatelji in slušateljice, ki so napravili zrelostni izpit na srednji šoli, so češkoslovaški državljani, so za učiteljski poklic telesno sposobni in imajo posluh za glasbo. Ako pa je prijavljenec več kakor jih je predpisano, izbere komisija le one, ki so večji kakega instrumenta oziroma imajo izvrsten posluh. V vsako akademijo se lahko sprejme največ 80 slušateljev in slušateljic. Učiteljski zbor tvori univerzitetni docenti, srednješolski profesorji, strokovni učitelji in drugi strokovnjaki. Učiteljski zbor je sestavljen tako, da odgovarja načinu ustroja posamezne akademije. Vodstvo te šole poveri minister prosvete enemu izmed univerzitetnih profesorjev, ki je obenem predsednik učiteljskega zbora. V pedagoških vprašanjih in reših je podrejena neposredno ministru prosvete. Administracija te šole pa je poverjena direktorju državne učiteljske šole, ki ima že itak izkušnje in znanje v vodstvu in upravi.

Študij na državnih pedagoških akademijah je brezplačen. Slušatelji in slušateljice, ki so vpisani na pedagoški akademiji, ne smejo biti istočasno vpisani tudi na kak drugi visoki šoli. Državne pedagoške akademije so zaenkrat enoletne. Koncem šol. leta se morajo slušatelji podvreči predpisnemu zrelostnemu izpitu pred izpraševalno komisijo, ki jo imenuje ministrstvo prosvete.

Urniki na državnih pedagoških akademijah je sledeč:

	Praga		Brno		Bratisl.	
	I. sem.	II. sem.	I. sem.	II. sem.	I. sem.	II. sem.
Filozofija in sociologija	2	2	2	2	2	2
Psihologija splošna in pedopsihologija (pedologija)	2	2	2	2	2	2
Zgodovina vzgoje in narodna šola	2	2	2	2	2	2
Organizacija narodne šole (šolski zakon)	—	1	—	1	—	1
Splošna pedagogika in didaktika	2	2	2	2	4	2
Šolska higiena	1	—	1	—	1	1
Vzgoja manj nadarjene dece	—	1	—	1	—	1
Pedagoški seminar	2	2	2	2	2	2
Psihološke vaje (uvod v poskusno pedagogiko)	2	2	2	2	—	2
Praksa (hospitacije in nastopi)	6	7	6	6	5	6
Muzikalna izobrazba	3	3	3	3	3	4
Gramatika učnega jezika in njegova metodika	1	2	1	2	1	2
Metodika elementarnega razreda	2	—	2	—	2	—
Metodika nazornega nauka (zemljepis — zgodovina in prirodopis. znanosti)	2	1	2	2	2	1
Metodika računstva in merskega oblikoslovja	1	—	1	—	1	—
Metodika močnosti (risanje, pisanje, ročna dela)	3 1/2	3 1/2	3 1/2	3 1/2	3 1/2	3 1/2
Telesna vzgoja in njena metodika	1	1	1	1	1	1
Kmetijstvo	—	1	—	1	—	1
Narodno gospodarstvo (neobvezen predmet)	—	—	—	—	—	1

Ob koncu prvega semestra se mora vsak slušatelj podvreči kolokviju, ki ga polaga iz naslednjih predmetov: iz psihologije, iz zgodovine pedagogike in iz splošne pedagogike. Ako ne položi tega izpita v predpisnem roku, mu učiteljski zbor pedagoške šole ne dovoli posecati nadaljnjih študij v drugem semestru.

Praktične vaje v pouku se vrše na vadih, po potrebi pa tudi na drugih narodnih šolah. Vse to pa določi in nadzoruje direktor pedagoške šole ali njegov namestnik, navadno strokovnjak gotovega predmeta.

Prakso v poučevanju je treba izvršiti po dobro zamišljeni in utrjeni metodi, tako da bodo slušatelji spoznali način pouka v raznih predmetih na vseh stopnjah osnovne šole, po možnosti pa tudi na raznih drugih tipih šol. Zato se vrše ekskurzije s slušatelji v razne šole in v razne zavode za vzgojo otrok.

Preizkušnja učiteljske zrelosti sestoji iz pismenih nalog, iz praktičnega nastopa in iz ustnega izpita.

Pismena preizkušnja se vrši iz pedagogike, v kateri so zapadene tudi filozofija, psihologija, splošna didaktika in organizacija narodnega šolstva. Traja 4 ure. Nato se vrši ustni izpit iz specialnih metodik, iz šolske higiene, godbe in petja, pisanja, risanja, telovadbe, kmetijstva (samo za moške) in ročnih del (samo za ženske). Razen tega morejo slušatelji in slušateljice napraviti izpit iz vzgoje manjnadarjenih oziroma imbecilnih otrok, iz

* Za slušateljice 2 uri več zaradi pouka v ženskih ročnih delih.

narodnega gospodarstva in deških ročnih del. Slušatelji, ki imajo na izpitičevalu iz najvišjega razreda srednje šole iz risanja in telovadbe kot obveznega predmeta vsaj red »dobro«, so oproščeni polaganja izpita iz teh predmetov. Nato se vrši ustni izpit iz naslednjih glavnih predmetov: pedagogike, slovnice in učnega jezika, ki sme trajati za vsakega kandidata največ eno uro. Izpit iz pedagogike vsebuje zgodovino pedagogike, splošno pedagogiko, filozofijo, splošno didaktiko in šolske zakone.

Dasiravno so pedagoške akademije na začetku in še v povoj, so že sedaj pokazale, da so že sedaj kristali učiteljske izobrazbe. Letos so bili pri pedagoških akademijah v Pragi in v Brnu ustanovljeni državni visokošolski tečaji za pripravo učiteljstva za strokovne preizkušnje za meščanske šole. Do sedaj so bili ti tečaji pri šolah »Visokih študij pedagogike« v Pragi in v Brnu in so jih vzdrževale učiteljske organizacije. Letos jih je prevzelo pod svoje okrilje ministrstvo prosvete in jih priključilo k državnim pedagoškim akademijam.

Naloga teh kurzov je po statutu taka, da nudi učiteljstvu na znanostnem temelju strokovne izobrazbe, posebno v učnih predmetih na meščanskih šolah. Tako so tedaj priključeni ti visokošolski tečaji pedagoškim akademijam, kar je velike važnosti, posebno ker jih vzdržuje država. Pedagoško vodstvo teh tečajev vodi pedagoški direktor drž. pedagoške šole, administrativno delo pa je poverjeno administrativnemu direktorju pedagoške akademije. Docenti tečajev so največ visokošolski profesorji in docenti, nato srednješolski profesorji in razni drugi strokovnjaki. Spadajo pa direktno pod ministrstvo prosvete. V te tečaje se sprejemajo učitelji in učiteljice z izpitičevalom učiteljske usposobljenosti za osnovne šole, ki te tečaje lahko redno posečajo. Tečaji so celoletni, morejo pa trajati tudi dalje. Začenjajo se meseca oktobra, končajo pa maja. Predavanja in vaje se pa morajo vršiti tako, da jih morejo posecati tudi učitelji in učiteljice iz oddaljenih krajev. Zato se vrši pouk v teh tečajih v soboto ves dan in v nedeljo dopoldne. Posetnikom teh tečajev se mora v domači šoli urnik urediti tako, da jim je obisk tečajev omogočen. Tečaji obsegajo predmete vseh štirih skupin predmetov za meščanske šole, morejo se pa poučevati tudi drugi predmeti. Oddelek za eno skupino se ustanovi tedaj, ako se priglasi za to skupino dovolj slušateljev, a najmanjše število sme biti 20. Pri tehničnih predmetih in pri delu ter vajah v laboratoriju se posetniki delijo v primerno število skupin.

Tečaji so brezplačni. Oddaljenostim posetnikom, ki se morajo v te tečaje voziti, more ministrstvo prosvete podeliti primerno podporo, ako se le-ti pismeno zavežejo, da bodo po končanih dveh letih študija položili usposobljenostni izpit za meščanske šole.

Naročajte

vse potrebščine potom

Učit. gosp. poslovalnice!

Splošne vesti.

— Imenovanje članov stalnega - ožjega odbora Glavnega Prosvetnega Sveta v Beogradu. Gosp. minister prosvete dr. Drag. S. Kojić je na osnovi § 15. zakona o Glavnem prosvetnem svetu imenoval izmed članov širjega odbora Glav. prosv. sveta kot člane stalnega - ožjega odbora gg.: Dr. Vlad. Petković, prof. v Beogradu, J. Mihajlović, direktorja seizmološkega zavoda v Beogradu, načelnike min. prosvete: K. Sretanovića, Drag. Djordjevića, M. Miloševića, načelnika prosvetnega odd. Savske banovine iz Zagreba dr. Kasumovića, načelnika prosvetnega oddelka Dravske banovine iz Ljubljane Jos. Mazija, univ. prof. v Beogradu dr. Vl. Corovića, univ. prof. v Beogradu dr. Dr. Jovanovića, rektorja viš. ped. šole v Zagrebu dr. St. Bosanca, prof. viš. ped. šole v Beogradu Ned. Divaca, gimn. direktorja v Beogradu B. Boškovića, dir. klas. gimnazije v Zagrebu St. Musilina, direktorja učiteljskega v Sarajevu Stevo Markovića, str. učit. meščanske šole v Zagrebu J. Rukovino, šolskega upravitelja iz Ljubljane Ivana Dimnika in šol. upravitelja iz Beograda Damjana Rašića. V zmislu §§ 1. in 2. zak. o Gl. pr. sv. je Glavni prosv. svet posvetovalni organ ministra za prosveto v načelnih in važnih vprašanjih, ki se nanašajo na šolo, pouk, narodno prosveto in povzdigo narodne kulture v obče ter zasliši minister za prosveto o vsaki šolski in prosvetni reformi mnenje Glavnega prosvetnega sveta. Po § 17. in 14. se sklicuje stalni-ožji svet najmanj enkrat mesečno, širji svet pa najmanj dvakrat v letu na seje. Člani Glavnega prosvetnega sveta so postavljeni po § 5. zak. o Glav. prosv. svetu s kraljevim ukazom na predlog ministra za prosveto za tri leta.

— Občni zbor Društva upokojenega učiteljstva v Dravski banovini bo dne 4. febr. t. l. ob 15. uri v restavraciji pri »Novem svetu«. Poleg običajnih poročil društvenih funkcionarjev bo na dnevnem redu tudi sprejema društvenih pravil. — Ako ob določenih uri ne bo navzoče ene tretjine vseh pravih članov, se skliče pol ure pozneje drugi občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu članov. K obilni udeležbi vabi odbor.

— Sekcija JUU nujno potrebuje stare, predvojne učne načrte od eno- do osemrazrednice. Tovariši, ki jih ne potrebujejo več, naj jih pošljejo sekciji. Stroške sekcija rada povrne. Tovariši, pobrsajte malo po stari krami, ker Vam itak načrti ne koristijo, nam pa nujno služijo.

— Prof. dr. Georg Kerschensteiner. V Münchenu je umrl v svojem 77. letu prof. dr. Georg Kerschensteiner, znani pedagog in šolski reformator. Tudi slovensko učiteljstvo, ki se peča z modernimi pedagoškimi načeli, ga dobro pozna po njegovih šolsko reformnih spisih.

— Osnovne šole v Drinski banovini. Na dan formiranja Drinske banovine je bilo na njenem teritoriju 683 osnovnih šol s 1792 razredi. V zadnjih dveh letih se je to število povečalo za 40 šol in 246 razredov. S spremembo banovinskih mej z zakonom od 28. avgusta 1931 je odpadlo 123 šol s 430 razredov. — Današnje stanje osnovnih šol v Drinski banovini je 612 državnih, osnovnih šol s 1618 razredi in 12 privatnih šol s 52 razredi. Ena osnovna šola pride na 2471 prebivalcev.

LISTEK

IVAN VOUK:

Zlata doba avtomatov.

Živimo v dobi silnega napredka in obetajo se nam sijajni časi. Zakaj stroji in avtomati bodo v kratkem nadomestili ne samo ročne delavce, ampak bodo opravljali tudi možgansko delo. Obeta se zlata doba za človeštvo, ko si ne bo treba ubijati glave z raznimi »znanostmi« in »vedami« sploh, ker bodo tudi za to avtomati. Dobrih sto let je, odkar je rajni Edgar Allan Poe napisal tisto lepo novelo o šahistu avtomatu, ki je vsakega živega šahista potolkel. Poe skuša sicer dokazovati, da je bil v tistem avtomatu skrit človek, vendar se mu ta dokaz ni posrečil. Od tistih časov do danes pa smo napravili velik korak naprej, tega ne more nihče zanikati. Glede strojev in avtomatov pa smo že davno preko tistega šahista avtomata.

Nekje sem bral, kako sta se Amerikanec in Nemec prepirala o tem, kje izdelujejo popolnejše in čudovitejše stroje in avtomate. Oba sta zahtevala seveda prvenstvo za svojo deželo. Nemec je skušal utemeljiti svoje stališče, da je Amerikanca presenetil s tem-le: »Povem vam, mister, da imamo pri nas čudovit stroj. Na eni strani vrže vanj živega prašiča, čez pet minut pa lete na drugi strani iz njega izgotovljene pristne ogrske salame.« Amerikanec pa se je samo pomilovalno nasmehnil in rekel: »Take stroje je imel že moj pokojni ded, Bog mu daj dobro, kjer je. V kolikor smo vas že prekosili, naj vam zadostuje to-le: V vsakem količnjak dostojnem kraju naše dežele imamo stroje, v katere mečeš grozdje, pa ti na drugi strani lete ven pristno nadelani vinski bratje, pijančki, da jih je veselje gledati, in to v kljub prohibiciji.«

Uverjen sem, da je malo takih, ki bi ta primer imeli danes še za dovpij, zakaj danes imamo še vse čudovitejše stroje in avtomate. Naj omenim samo sodobne, računske stroje in avtomate, ki ti izračunajo z lahkoto

obrestne obresti, za poljubno glavnicu, poljubne procente in poljubno obrestovanje, ki ti izvečejo kvadratni koren, kubični koren in katerikoli koren, izračunajo točno lunin in solnični mrk itd. Ni čuda, če je v takih časih oni eberfeldski grof propadel s svojimi učenjimi konji.

Dnevno časopisje nam dan za dnem pripisuje poročila o novih čudovitih iznajdbah. Mene kot učitelja in vnetega prijatelja vsega šolstva pa je presenetila najnovejša iznajdba iz novega sveta, ki se imenuje »Avtomatični samouk«. To je lepa kovinska omara, ki je nekoliko obilnejša od navadnih avtomatičnih tehničnih, kakršne vidiš danes na vseh železniških postajah. Ima mnogo pušic, ročkov in nešteto gumbov. Razdeljena je na več oddelkov za najrazličnejše vede. Napisi: »Latinščina«, »Grščina«, »Matematika«, »Astronomija« itd. kažejo, da gre za avtomat, ki izvršuje naloge. Ta avtomat je posebno priporočljiv za mesta, ki imajo mnogo srednjih in višjih šol. Vsakdo ve, kako težko se je danes učiti, ko so profesorji tako sitni, šole prepolne, in je žoga zakrjaljevala nad plebejskim možganskim delom.

Recimo, da ti je dan težak matematični problem. Včasih je slabo podkovani študent obiskal prijatelja, pa mu je ta izvršil nalogu, za plačilo pa sta ga zvrnila kozarec v kakšni zakotni gostilni. In ker je že od nekdaj, rekel bi skoraj običaj, da so bili gosposki možgani v splošnem nekoliko uporni za lepo matematiko, medtem ko jo je revni dijak laže zmagoval, je bilo vse v redu. Reče je napisal bogatino nalogu, bogatin pa ga je pogostil ali ga kako drugače nagradil. Prijateljstvo med dvema tako različnima slojema je šlo bujno v klasje. »Kapitalist« in »proletarec« sta se našla in med mladino ni bilo socialnih trenj.

Danes je stvar drugačna. Petični študent stopi k avtomatu, pregleda napise, vrže notri nekaj dolarjev, pobrska po gumbih, povleče ročko, in avtomat položi na mizico lepo natipkano, in pravilno izgotovljeno nalogu. Doma jo prepiše v zvezek in stvar je v redu. Če pa žrtvuje še en dolar ali dva, ti avtomat vrže s črnolom napisano nalogu v po-

ljubni pisavi, ker jih avtomat kaže v desetih različnih vzorcih. Tudi šolskemu zvezku prikladen format si lahko izbereš, tako da ni treba naloge prepisovati. Ni treba drugega, kakor da jo študent vstavi v svoj šolski zvezek. (To delo pa more opraviti tudi domača služkinja). Študent je vesel, ker se mu ni treba ponizati pred »plebejskim« sošolcem, profesor je zadovoljen, ker ni treba popravljanja in se jeziti, in red je odličan.

Toda vsakdo ve, da so profesorji prebrisani in dobro poznajo svoje dijake. Odličan red bi torej priznanemu slabiču v kakšnem predmetu malo koristil. Toda glej, avtomat je tudi na to »misli«. So gumbi, ki kažejo, za kakšen red hočeš imeti nalogo. Zato so navedeni vsi redovi od odličnega pa do nezadostnega. Marsikdo se bo vprašal, čemu nezadosten red? Tako nespametno vendar nihče ni, da bo hotel potegniti nalogo z nezadostnim redom! Toda ti dvomljivci naj pomislijo, da so študentje veseli, hudomušni in nagajivi ljudje. Marsikdo pošlje prijatelja k avtomatu, ker sam ne utegne (žogali): »Prijatelj, prinesi mi tako in tako nalogo, s takim in takim redom.« »Prijatelj« nagajivec pa potegne nalašč nezadostno nalogo in jo izroči z najnedolžnejšim obrazom nič hudega slutecemu dobričini, ki vžije nalogo v zvezek. Pri korekturi seveda debelo gleda, ne verujoč profesorjevimi opazkami in zbadljivkam. O premoru seveda velik krohot. Vsakdo se mora čuditi temu tudi psihološko dobro podkovnemu avtomatu.

Ta iznajdba je ameriškega izvora. Tam se to imenuje »šolska racionalizacija«. Toda kakor vsaka racionalizacija, ima tudi ta svojo slabo stran, ker povzroča neke vrste brezposelnost med revnimi študenti. Ni čuda, če so ti nesrečniki hudi na avtomate in so se večkrat znosili nad njimi in jih skušali poškodovati in uničiti. Zenjalni iznajdbitelji pa so takoj vstavili v avtomate naprave, ki onemogočajo take poškodbe. Če se približa brezposelni študent avtomatu s temnim, iskrenim se pogledom, začne avtomat piskati iz piščalke, ki je zvezana s posebno žico na take membrane, katere reagirajo na bliskovite poglede. Piščalka skliče ljudi in študent jo mora naglo odkuriti. Avtomati pa

tudi sicer reagirajo na vsak nasilen in neprijeten prijem z glasnim bobnanjem.

In tako je avtomat zmagal nad možgani. Samo v enem primeru so možgani potrebni, in sicer če profesor pomotoma črta pravilno nalogo. Študent gleda, se čudi, gre drugič k avtomatu, avtomat napiše isto. Sedaj se porodi v njem dvom. Kdo ima prav, profesor ali avtomat? No in hajdi, romaj k revnemu študentu, ki si je ohranil še možgane. No, in študent mora z žalostjo ugotoviti, da se je profesor pomotil, ne pa avtomat. Profesor seveda prizna zmoto in popravi red.

Razume se, da sta občinstvo in del študentov navdušena za to iznajdbo. V najnovejšem času pa se vendar pojavljajo glasovi, ki ne odobravajo docela teh mislečih avtomatov. Učenjaki so namreč dognali, da se možgani moških študentov (izvzemši onih, ki morajo še rabiti možgane) vidno manjšajo in niso nič večji od ženskih, če je resnična tista pravljica, da so ženski možgani za nekaj gramov lažji od moških. Zato nastaja upravičena bojazen, da bodo ženski možgani sčasoma težji od moških. Deloma se to opazja že danes v Ameriki, kjer žensko obožujejo (če je mlada, lepa in bogata). Morda bo kdo ugovarjal temu, češ, v Ameriki poseča tudi ogromno število žensk srednje šole, zato bi se moralo krčenje možganov pri obeh spolih sorazmerno vršiti. Na videz je ta sklep pravilen, pa vendar je varljiv. Lepe ženske se niso nikoli učile in se jim tudi ni treba zanimati za avtomate (častnim izjemo vsem vse priznanje), druge pa avtomatov ne razumejo, ker so preveč komplicirani, in hočejo rajši po starih potih.

Pa bodi kakorkoli, eno je gotovo. »Avtomatični samouk« je zenjalna iznajdba, pričujoča o čudovitem napredovanju naše dobe. Ni čuda, če si je pridobil že mnogo občudovalcev. Tudi pri nas smo vneti za avtomate, vendar pa ni še pričakovati, da bi tega tako kmalu videli v Ljubljani, zakaj je precej drag in z našo valuto ga še ne zmoremo. Začasno pa nam ni niti neobhodno potreben Optimisti pravijo, da imamo še vedno 80% mladine z integralnimi možgani. Pesimisti seveda nergajo, da jih je samo še 50%, toda kaj hočete, pesimisti vedno pretiravajo.

— Čuden citat. V 2. številki »Treznosti« sem čital pod črto z razprtim tiskom: »Ako bi polovica duhovnikov, učiteljev in zdravnikov v Dravski banovini postala do smrtnih abstinentov, bi pri nas takoj prenehali umori, pretepi, poboji, in naš narod bi doživel novo kulturno pomlad.« Čigav je ta citat, ni zapisano, kakor tudi ne, v kake svrhe je napisan. Ali so morda ti trije poklici tisti, ki se pretepajo, morijo in pobijajo? Ali pa so vsemu temu krivi: učitelj, duhovnik in zdravnik. Ali ti trije stanovi ne vršijo dovolj svojih dolžnosti? Pač zelo naivno. Vsakdo ve, da v osnovni šoli ni morilcev, pretepačev, da je napravila te »poklice« šele odrasla družba. Kaj vse gre na rovaš osnovnošolske vzgoje? — Učitelj abstinent.

Kdor naroča

vse šolske potrebščine potom

Učiteljske gospodarske poslovalnice

pomaga Učitelj, domovoma v Ljubljani in Mariboru

— Prvi jugoslovanski orkester na koncertne orglice. V Ameriki so dosegle orglice kot ljudski instrument največji pomen. Mladina svira navdušeno nanje in v večini šol vzdržujejo redni pouk v sviranju na nje. — Z veseljem je treba torej pozdraviti dejstvo, da so začele skoro vse kulturne države posvečati glasbi, najpoljudnejši umetnosti v šolah, več pozornosti. — Poleg lastnega pevskega instrumenta — glasu — ima narod v orglicah glasbeni instrument, ki se ga more pod večjim vodstvom (po učitelju ali potom prve jugoslov. šole za orglice, ki bo kmalu izšla), kaj hitro naučiti in je zelo poceni. Naša mladina more na orglice izvajati one naše narodne pesmi, ki jih šola iz vzgojnih razlogov doslej ni mogla obravnavati. Tu velja pomagati do veljave po krivici zapostavljenemu instrumentu in pouk v sviranju nanj postaviti na dobro glasbeno podlago. Proč z mehaničnim sviranjem, proč z utepanjem v glavo; orglice naj pomorejo do samostojnega dela. Spoznati je treba narodovo dušo, ki vse izumetnično odklanja. — Obrachamo se na učiteljstvo in glasbene ljubitelje in potom teh na družino, šolsko mladino, mladinske organizacije vseh vrst s prošnjo, da naj se osebno prepričajo o vrednosti in porabnosti orglic. Kmalu bo marsikje zadonel domač orkester na orglice; šolske slavnosti, izlete bo spremljala radostna glasba in mnoge družine bodo imele veselje. Veliko zasluži stori ljudstvu in domovini, kdor se trudi v narodu vzbuditi potom narodne pesmi in narodne glasbe to, kar leži narodu na srečo.

NEKAJ STEVILK IZ ČESKOSLOVASKEGA ŠOLSTVA.

Konec šolskega leta 1930. je bilo na Češkem 1086 meščanskih šol; l. 1921. jih je pa bilo 942. To število se je torej v enem desetletju povišalo za 10,2 %. Narodnih šol je bilo 6660, pred desetimi leti pa 6258. Ako izračunamo v odstotkih, jih je za 6,4 % več. V vsej državi je bilo narodnih šol 14.900; l. 1921. pa 13.633 — število se je v desetih letih povečalo za 9,3 %. Meščanskih šol je bilo 1868, l. 1921. pa 1564, torej zopet za 19,4 % več. Razredi na meščanskih šolah so narasli za 18,4 %, toda število učencev se je zmanjšalo za 15,4 %. Na osnovnih šolah se je v letih 1921. do 1930. povečalo število razredov za 10 %, število učencev pa zmanjšalo za 4,7 %. V vsej državi je bilo l. 1930. skupaj 40.949 učiteljev, med temi 15.839 ženskih moči; razen tega je po- učevalo 5614 učiteljev verouk in 3868 učiteljice ženska ročna dela in gospodinjstvo.

NOVI ZVEZKI ZA OSNOVNE IN VIŠJE NARODNE ŠOLE.

Šolskim upraviteljstvom in učiteljstvu narodnih šol priporoča Učiteljska tiskarna, da nabavijo nove zvezke za osnovne šole za svoje šole in razrede, ker so ti zvezki izdelani po predpisih, kakor jih je ugotovila komisija v ministrstvu prosvete v Beogradu za sestavo enotnih zvezkov.

Zvezki so sledeči:

1. Lepopisnice z napisanimi vzorci. (Rjav ovitek.)
2. Lepopisnice brez napisanih vzorcev. (Rjav ovitek.)
3. Lepopisnice z napisanimi vzorci v cirilici. (Rjav ovitek.)
4. Okrogla pisava.
5. Pisanke in vežbanke. (Zelen ovitek.)
6. Vežbanke za računanje. (Moder ovitek.)
7. Risanke. (Siv ovitek.)

Vsi zvezki so izdelani iz najfinejšega pisalnega papirja ter opremljeni s pivnikom.

Šolska upraviteljstva in učiteljstvo naprošamo, naj opozore trgovce z zvezki, da naroče, ko jim poide zaloga dosedanjih zvezkov, le nove vzorce, da bodo tako polagoma uvedeni v vse šole enotni zvezki.

Šolska upraviteljstva so prejela podoben prospekt in opis zvezkov.

Uvedite nove zvezke v svoje razrede!

Z uvedbo teh zvezkov koristite tudi svojemu stanu, ker podpirate svojja stanovska podjetja!

Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Osebné zadeve.

— I Imenovanje. Ministrstvo prosvete je v sporazumu z ministrstvom socialne politike imenovalo g. Gabrijele Janežiča, strokovnega učitelja, za upravnika zavoda in šole za slepo deco v Kočevju.

— I Z odlokom ministrstva prosvete so premeščeni naslednji učitelji, odnosno učiteljice: Ivan Petrovič iz Hajdine v Pobrežje, Josipina Omahen-Weber iz Beltincev v Planino pri Sevnici, Dora Jutraž s Sinjega vrha v Ljubčno, Ljudmila Radič iz Sarajeva na Jesenice, Franja Sušteršič iz Male Polane v Blagovno pri Celju in Milan Apih iz Hoč v Maribor.

Naša gospodarska organizacija.

VABILO

na

PRVI REDNI OBČNI ZBOR

Samopomoči za otroke učiteljev in učiteljic v Ljubljani, ki se vrši v nedeljo 14. februarja ob 9. uri dopoldne v sobi odsekov J. U. U., Frančiškanska ulica 6 v Ljubljani s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelnika.
2. Tajniško poročilo.
3. Poročilo pregledovalcev računov.
4. Predlogi.
5. Sklepanje o višini posmrtnin oziroma odpravnin, o članskih prispevkih in pogojih za sprejem.
6. Pritožbe izključenih družtenikov.
7. Volitve.
8. Izprememba pravil.
9. Slučajnosti.

Predloge morajo člani pismeno prijaviti društvenemu odboru vsaj 8 dni pred občinim zborom.

Ako ob določeni uri občni zbor ne bo sklepčen, se vrši čez pol ure drugi, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih plačnikov.

Lavrič Pavel s. r., Kumelj Metod s. r., t. č. načelnik. t. č. tajnik.

— g Učiteljska gospodarska poslovalnica v Mariboru javlja, da bo skupna seja upravnega in nadzorstvenega odbora o Svečnici, dne 2. februarja 1932 ob 10. uri na III. deški osnovni šoli v Mariboru.

— g Članom Učiteljske Samopomoči. V teh dneh ste prejeli položnice za nakazilo članskega prispevka za 261. do 263. smrtni slučaj (Anton Porekar, Maribor, Josip Poberaj, Smartno ob Dreti, Draga Kovač, Celje) za sance v znesku 16 Din, za zakonske pare pa 31 Din. Vse tri posmrtnine znašajo 38.100—Din. Zamudnikom je prištet k omenjenim zneskom še zaostanek iz prejšnjih mesecev. — Kot zadruga je Učit. Samopomoč pričela poslovati s 1. januarjem 1932. Svoj poslovni lokal ima zadruga v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6/I. Uraduje vsak dan — iz- vzešmi nedelje in praznike — od 9. do 12. ure. — S prihodnjo pošiljateljico (konec februarja 1932) dobi vsak član nova zadruga pravila s člansko izkaznico. — Učit. Samopomoč ima danes 2541 članov. Posmrtnina znaša 12.705 Din. — Zadruga uprava vlnud- no prosi vse člane, da nakažete članski pri- spevek takoj po prejemu položnice, ker ji s tem delo zelo olajšate.

Zopet korak bliže našemu domu.

Pred 70. leti so ustanovili naši blagopokojni tovariši »Društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem«. Namen društva je razviden že v naslovu samem. Kaj je bil tedaj goldinar in kolika je bila njegova vrednost, nam povedo knjige in stari ljudje. Ako je takrat prešla vdova na leto 200 gld. podpore, je to zanj že nekaj pomenilo. Za primer naj povem, da je dobil dijak za 5 do 6 gld. vso oskrbo na mesec.

V letu 1900. je prejela vdova okrog 170 K sirota pa 58 K. Vdova je mogla s to pokoj- nino šolati skoro vse leto svojega otroka.

Iz navedenega je razvidno, da je bilo to društvo velikega socialnega pomena za takratno dobo. Marsikateri vdovi je bila ta podpora krepka pomoč in velika uteha.

Iz knjig in računskih zaključkov je raz- vidno, da je to društvo vršilo svoje posle tudi tekom svetovne vojne in lajšalo s pod- porami učiteljskim vdovam in sirotam gorje.

Z izpremembo razmer po vojni, z vedno bolj rastočo denarno in gospodarsko krizo so se skrcili dohodki društva, vrednost de- narja je bila vedno manjša, med učiteljstvom so nastale nove gospodarske ustanove, ki se jih je vedno bolj oklepalo, na »vdovsko« dru- štvo se je vedno bolj pozabljal. Člani in od- borniki društva so bili po veliki večini sami starejši — že upokojeni tovariši. Društvo je imelo v 69. upravnem letu 55 družtenikov, ki so plačali na članarini Din 550. Podpirati je moralo po pravilih 39 vdov in 7 sirot, ki so prejele 1668 Din 10 p. Primanjkljaj se je pokrival leto za letom iz društvenega imetja, ki je naraslo glasom bilance v letu 1930. na 39.564 Din 94 p.

V tem stanju je bilo društvo, ko je izšel zakon o uradnikih z dne 31. marca 1931. V smislu § 76. bi se moralo prilagoditi novim predpisom. V ta namen je sklicalo društvo 11. oktobra 1931 izredni občni zbor, ki je sklenil, da naj društvo likvidira, imovina pa naj se odda v smislu § 40. društvenih pravil »Učiteljskemu domu v Ljubljani«, ker ima ta zadruga med drugim namen podpirati učiteljske sirote in je voljna glasom svojega do- pisa z dne 21. junija 1931 prevzeti društveno premoženje z vsemi pravicami in dolžnostmi

napram učiteljem-članom, njih vdovam in si- rotam, ki so navedene v društvenih pravilih. Banska uprava Dravske banovine je sporo- čila z dopisom z dne 23. decembra 1931, II. No. 17.262/2, da je društvo črtala iz društve- nega katastra.

Zastopniki ugaslega društva tov. Režek, Juraj, Furlan Jakob in Kečelj Alojzij so dne 22. januarja 1932 izročili zastopnikom »Uči- teljskega doma v Ljubljani« tov. Jos. Kobalu in Vekoslavu Mlekuzu društveno premože- nje, ki je znašalo skupaj Din 41.168—.

Ker bo »Učiteljski dom« vršil prevzete dolžnosti napram vdovam in sirotam iz vsa- koletnih obresti ugaslega društva, zato ne bo to obremenjevalo domovega premoženja.

Načelstvo »Učiteljskega doma v Ljub- ljanu« smatra za svojo dolžnost, da se na tem mestu iskreno zahvali vsem funkcionar- jem ugaslega društva, posebno pa še tov. Juraju Režku, ki je načeloval društvu celih 35 let, tov. Alojziju Kečlju, ki je vršil tajni- ške posle istotako 35 let, in tov. Jakobu Fur- lanu, ki je upravljal društveno imetje 24 let.

Naše šolstvo.

O STANJU ŠOLSKIH VRTOV IN ŠOL- SKIH ZEMLJIŠČ V DRAV. BANOVINI.

Ko bo sestavljen na osnovi § 39. šolski zemljiški kataster, bo šole mogoče podati točno stanje nepremičnine šolske imovine.

V naslednjem podajamo stanje na pod- lagi zbranih poročil in ugotovitev.

Vsa šolska zemljišča v Dravski banovi- ni merijo 345 ha 87 a 43 m². Od teh se upo- rablja 178 ha 84 m² direktno v šolske name- ne in sicer:

zazidanih je	27 ha 10 a 75 m ²
telovadišča in igrišča me- rijo	24 ha 69 a 11 m ²
matičnjaki (sadojniki)	19 ha 89 a 67 m ²
prostori za drevesnico in zelenjad	49 ha 90 a 75 m ²
vinogradi	4 ha 90 a 75 m ²
drugi v različne svrhe do- ločeni prostori	51 ha 75 a 75 m ²

Poleg navedenih zemljišč imajo nekatere šole tudi zemljišča, ki ne služijo direktno šolskim namenom.

Ta zemljišča merijo 167 ha 02 a in 37 m ² in je	
njih	60 ha 66 a 31 m ²
travnikov	23 ha 27 a 36 m ²
gozdov	36 ha 66 a 66 m ²
vinogradov	31 ha 18 a — m ²
pašnikov	10 ha 23 a 75 m ²

Dohodke od teh zemljišč uživajo v ne- katerih krajih na podlagi volil in zapuščin upravitelji dotičnih šol. V največ primerih pa jih dajejo krajevni šolski odbori v najem in izkazujejo najemnine v letnih obračunih.

Po odredbi višjega šolskega sveta v Ljubljani z dne 8. februarja 1924. št. 1463 se ima uporabljati najemnina od šolskih zem- ljišč v prvi vrsti za oskrbovanje in izboljša- vanje šolskega vrta, za nabavo učil in pripo- močkov za kmetijski pouk.

Šolski vrtovi: Pri 114 šolah ni šolskih vrtov. Pri 92 šolah pa so šolski vrtovi tako majhni, da ne ustrezajo šolsko-vrtnarskim namenom. Velikost teh vrtov je od 2 do 3 are.

Na 117 šolskih vrtovih ni drevesnic, ker so vrtovi premajhni ali pa imajo za dreves- nico neprimerno lego in zemljo.

Na šolskih vrtovih se goji v drevesnicah trenutno: 46.400 divjakov in 97.651 sadnih dreves. Ker rastejo drevesa v drevesnici 4 leta, odpade na I. letnik 42.660, na II. letnik 22.231, na III. letnik 18.237 in na IV. letnik 14.595 drevesc.

Danes je na šolskih vrtovih 15.833 sad- nih drevesc. Od teh 4482 prtičnic, 1494 ob- likovanih ter 9857 visokodebelnih.

Pri šolah bo treba zasaditi nove in raz- širiti obstoječe sadojnake z onimi sortami, ki so določene po sadnem izboru za dotične srece.

Prispevki krajevnih šolskih odborov, kraljevske banske uprave in raznih korporacij za oskrbovanje in izboljšanje šolskih vr- tov so znašali v preteklem (1930.) letu 284.277 dinarjev.

Te vsote so se porabile v največ prime- rih za nove ograje, ki so za časa vojne in po vojni skoraj povsod propadle.

Leta 1931. je v proračunih krajevnih šol- skih odborov za šolske vrtove 413.196 Din 75 p.

Raznih nagrad od kraljevske banske uprave, občin in raznih korporacij je bilo po- deljenih 48.701 Din. Od teh učiteljem 21.800, za vrtove pa 26.901 Din.

V zvezi s šolskim vrtnarstvom podpirajo učitelji vrtnarji v izdatni meri tudi umno čebelarstvo.

Na šolah v Dravski banovini je 316 če- belnjakov s 1760 panji in sicer 1552 s pre- makljivimi satniki in 208 kranjičev.

Iz navedenih podatkov je razvidno, da se šolsko vrtnarstvo povoljno razvija in stalno izboljšuje.

Mladinska Matica.

S seje, dne 22. t. m.

1. Seje bodo odslej ob četrtkih ob 20. uri.
2. Izid tekmovanja za razpisane nagrade. Razpisane so bile:

I. nagrada 3000 Din za izvirno povest, primerno mladini po 10. letu;

II. nagrada 2000 Din za najboljšo umet- niško delo, primerno mladini od 6. do 9. leta;

III. nagrada 3000 Din za realno knjižico o kulturnih, zgodovinskih in gospodarskih sli- kah Jugoslavije;

IV. nagrada 3000 Din za realno knjižico o domu in gospodinjstvu;

V. nagrada 3000 Din za realno knjižico o razvoju tehnike.

a) Nagrado za prvo knjigo je dobil dr. Bogomir Magajna za knjigo »Brkonja Čeljust- nika«.

b) Nagrade za knjigo za naše najmlajše ni mogel odbor prisoditi nobenemu izmed došlih rokopisov in podaljša zato rok za vla- ganje rokopisov za to nagrado še do 15. mar- ca tega leta.

c) Za 3. knjigo je prišel samo 1 rokopis, a ker je bil pisan po vzorcu šolskih knjig, zato ni prišel pri nas za tisk v poštev.

č) Za 4. knjigo smo dobili kar 3 rokopi- se. Vsi trije rokopisi so dobri, posebno dva sta po mnenju literarnega odbora tako sli- čne vrednosti, da je smatral odbor za potrebo, da jih precenijo še 3 osebe izven odbora, ki naj imajo odločilno besedo!

d) Za 5. knjigo smo dobili 1 rokopis, ki obravnava Teslo in razvoj elektrotehnike. Snov dela je pretežka in ne pride v poštev za redne publikacije. Ker pa je delo res teme- ljito in bi bilo res škoda, da ga Mladinska Matica ne založi, bomo skušali izdati to de- lo v izredni publikaciji potom subskripcije.

3. Sklene se naprositi ministrstvo pro- svete za dovoljenje, da se bo lahko uporab- ljala Ribičičeva knjiga »Mihec in Jakec« kot pomožna učna knjiga.

—mm Razpis književne nagrade. Vsled neugodnega rezultata prvega razpisa nagrad za umetniško delo za naše najmlajše se po- daljša rok za vlaganje rokopisov za to tek- movanje do 15. marca t. l.

Razpis se glasi:

Mladinska Matica razpisuje 2000 Din na- grade za najboljšo umetniško delo, lahko je slovstveno (3 do 4 pole male osmerke) ali slikarsko, primerno otrokom med šestim in desetim letom. Snov je oblikovana lahko v prozi ali verzih, je lahko resna ali šaljiva, vzeta iz življenja ali iz narodnih pesmi. Prvi pogoj: umetnina. Rokopise sprejema tajni- šтво Mladinske Matice, Ljubljana, Franči- škanska ul. 6/I.

Učiteljski pevski zbor JUJ.

—pev Pevski tečaj se prične 31. januarja ob 9. uri v Glasbeni Matici in se nadaljuje 1. in 2. februarja. Vse in vsil!

—pev Važen odlok ministrstva prosvete glede pevskega zbora JUJ. Ministrstvo pro- svete je, uvažujoč velik kulturni pomen go- jitve zborovskega petja za moralno prosveto in v priznanje 7letnega uspešnega dela učiteljskega pevskega zbora, izdalo z odlokom O. Br. 82.968 od 31. decembra 1925 dovolje- nje, da sme imenovani pevski zbor uporab- ljati za vaje in koncertne prireditve tudi šol- ske dni. Z odlokom ONBr 30.282 od 16. IV. 1931 pa še ponovno priporoča delo v učiteljs- skem pevskem zboru in delu za ta zbor.

Ker ima zbor pevske vaje v pouku pro- stih dneh kakor v velikih počitnicah (10 dni), v Vseh svetih (2 dni), ob semestrih (2 dni), o Božiču in Veliki noči (3—5 dni), se izdane- ga odloka poslužuje le v res nujnih primerih (1—2 dneva mesečno) in se bo zbor v bodo- če tudi sam oziral na to, da zaradi vaj in koncertnih nastopov pouk ne bo trpel, naj gredo šol. upraviteljstva članom tega zbora na roko.

Tuoradno se je doznalo, da šolska upra- viteljstva in vodstva raznih pisarn štejejo dneve teh pevskih tečajev v reden dopust. S tem je prizadeto posebno ono učiteljstvo, ki je zaposleno v raznih uradih.

Da se učiteljstvu olajša posecanje pev- skih tečajev in omogoči sodelovanje pri zbo- ru tudi onim, ki so zaposleni po uradih, se opozarja na to, da po gornjem ministrskem odloku teh dni ni šteti v reden dopust, kar je tudi razvidno iz posebnih, za turnejo do- voljenih dopustov. Ti dnevi naj se smatrajo v smislu cit. odloka za istovetne z dopusti za učiteljska zborovanja sreskih učiteljskih društev. (Odloka min. prosvete ONBr. 30.780 od 2. VI. 1925 in ONBr 32.398 od 18. XI. 1926).

—g Simbol ujedinjene Jugoslavije je njen grb. Zato naj bi ga imela vsaka šola!

Poleg slike Nj. Vel. Kralja spada v vsak raz- red tudi slika državnega grba. Učiteljski dom razpošilja tako barvasto sliko na kartonu v velikosti 45 × 55 cm z opisom vred za 20 Din. Slika je odobrena in priporočena od ministr- stva prosvete.

Glavni urednik Andrej Skulj. — Izdajatelj: J. U. U. — sekcija za Dravsko banovino v Ljubljani. Za sekcijo in uredništvo odgovarja Ivan Dimnik.
Tiska Učiteljska tiskarna (predstavnik Franc Štrukelj). — Vsi v Ljubljani.